

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL FINANSŲ STUDIJŲ KRYPTIES APRAŠO PATVIRTINIMO

2015 m. liepos 23 d. Nr. V-817
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 48 straipsnio 3 dalimi:

1. T v i r t i n u Finansų studijų krypties aprašą (pridedama).
2. N u s t a t a u, kad aukštosios mokyklos savo vykdomas studijų programas turi suderinti su šio įsakymo 1 punktu patvirtintu Finansų studijų krypties aprašu iki 2016 m. birželio 1 d.

Švietimo ir mokslo ministrė

Audronė Pitrėnienė

FINANSŲ STUDIJŲ KRYPTIES APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Finansų studijų krypties aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja specialiuosius finansų studijų krypties studijų programų reikalavimus. Aprašas taikomas pirmosios ir antrosios studijų pakopų studijoms. Jis tinka tiek universitetinėms, tiek koleginiams studijoms.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimą Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 21 d. įsakymą Nr. V-2212 „Dėl Studijų pakopų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. balandžio 9 d. įsakymą Nr. V-501 „Dėl Laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. birželio 3 d. įsakymą Nr. V-826 „Dėl Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. gruodžio 15 d. įsakymą Nr. V-2463 „Dėl Studijų krypties arba krypčių grupės aprašo rengimo rekomendacijų patvirtinimo“.

3. Aprašo paskirtis:

3.1. Padėti aukštosioms mokykloms rengti, vykdyti ir vertinti studijų programas;

3.2. Informuoti studentus, socialinius partnerius ir visuomenę apie įgyjamas žinias ir gebėjimus;

3.3. Padėti išorinį vertinimą atliekančiai institucijai vertinti studijų programas.

4. Finansų studijų krypties studijos priklauso verslo ir vadybos studijų krypčių grupei.

5. Baigus finansų studijų krypties studijų programas įgyjama aukštojo mokslo kvalifikacija:

5.1. Baigus kolegines pirmosios studijų pakopos studijas suteikiamas finansų studijų krypties arba studijų krypties šakos profesinio bakalauro kvalifikacinis laipsnis, liudijamas aukštosios mokyklos išduodamu profesinio bakalauro diplomu;

5.2. Baigus universitetines pirmosios studijų pakopos studijas įgyjamas finansų studijų krypties arba studijų krypties šakos bakalauro kvalifikacinis laipsnis, liudijamas aukštosios mokyklos išduodamu bakalauro diplomu;

5.3. Baigus universitetines antrosios studijų pakopos studijas įgyjamas finansų studijų krypties arba studijų krypties šakos magistro kvalifikacinis laipsnis, liudijamas aukštosios mokyklos išduodamu magistro diplomu.

6. Finansų studijų kryptis gali būti gretutinės pirmosios pakopos studijų programose.

7. Finansų studijų krypties studijos gali būti organizuojamos nuolatine ir iššėstine studijų forma.

8. Bendrieji priėmimo į studijas reikalavimai yra šie:

8.1. Į finansų studijų krypties pirmosios pakopos studijų programas konkurso būdu priimami ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą turintys asmenys, atsižvelgiant į mokymosi rezultatus, stojamuosius egzaminus ar kitus aukštosios mokyklos nustatytus kriterijus. Konkursinių mokomųjų dalykų pagal studijų kryptis sąrašą ir konkursinio balo sudarymo principus, mažiausią stojamąjį balą ir kitus kriterijus, įvertinus studentų atstovybei, nustato aukštosios mokyklos ir skelbia ne vėliau kaip prieš 2 metus iki atitinkamų mokslo metų pradžios.

8.2. Rekomenduojama į antrosios studijų pakopos finansų studijų krypties studijas konkurso tvarka priimti asmenis, įgijusius verslo ir vadybos studijų krypčių grupės, ekonomikos arba socialinių studijų pagrindinių arba gretutinių studijų bakalauro arba profesinio bakalauro (po papildomųjų studijų, jeigu neturi profesinės patirties) kvalifikacinį laipsnį. Pirmosios studijų pakopos studijų metu pasiekti studijų rezultatai turi užtikrinti pasirengimą studijuoti finansų studijų krypties magistrantūros studijų programas.

9. Suteikiamas profesinio bakalauro ir bakalauro kvalifikacinis laipsnis atitinka šeštąjį Lietuvos kvalifikacijų sandaros ir Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos lygmenį, taip pat Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sąrangos pirmąją pakopą, magistro kvalifikacinis laipsnis – septintąjį Lietuvos kvalifikacijų sandaros ir Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos lygmenį, taip pat Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sąrangos antrąją pakopą.

II SKYRIUS STUDIJŲ KRYPČIŲ SAMPRATA IR APRĖPTIS

10. Finansai – tai mokslas ir praktinė veikla, susijusi su turto ir įsipareigojimų bei nuosavybės valdymu finansų sistemose, viešajame ir privačiame sektoriuose. Finansų studijose nagrinėjama, kaip valstybės, juridinių ir fizinių asmenų lygiu kuriami ir valdomi piniginiai išteklių, kreditiniai ir investiciniai instrumentai. Finansų studijos apima finansų institucijų ir rinkų, valstybės finansų, verslo finansų ir asmeninių finansų sritis. Studijų programos gali būti specializuotos - skirtos vienos finansų srities studijoms, arba apimti kelias finansų studijų sritis.

11. Šis Aprašas, atsižvelgiant į nacionalinę studijų sričių ir krypčių klasifikaciją, aprėpia finansų studijų krypčiai priskiriamas studijų programas, taip pat gretutines finansų studijas, kurios gali būti vykdomos kartu su bet kurios kitos krypties studijų programomis.

III SKYRIUS BENDRIEJI IR SPECIALIEJI STUDIJŲ REZULTATAI

12. Pateikti studijų rezultatai yra siekiami pamatiniai finansų studijų krypties studijų rezultatai, tačiau jie nėra studijų programos ar studijų dalykų detalaus turinio specifikacija.

13. Finansų studijų krypties studijų programos turi būti parengtos taip, kad sudarytų sąlygas studentams įgyti dalykinių žinių ir suprasti jų pritaikymo galimybes praktinėje veikloje, išsiugdyti esminius gebėjimus vykdyti tyrimus, vystyti specialiuosius, socialinius ir asmeninius gebėjimus, būtinus sėkmingai profesinei veiklai ir asmenybei tobulėti.

14. Asmuo, baigęs pirmosios studijų pakopos finansų studijų krypties kolegines studijas turi atitikti šiuos reikalavimus:

14.1. Žinios ir jų taikymas:

14.1.1. Turi finansų profesinės veiklos žinių, kurias geba taikyti nustatydamas ir sprenddamas konkrečias šios srities problemas organizacijos lygmeniu;

14.1.2. Žino pamatines teorijas, įgalinančias suprasti ir vertinti išorinius (mikro- ir makroekonomikos reiškiniai, politinė, socialinė, kultūrinė, teisinė, informacinė, gamtos ir kita aplinka) ir vidinius (žmogiškieji, technologiniai, finansiniai, informaciniai ir kiti išteklių) verslo ir įmonių aplinkos veiksmus;

14.1.3. Žino bendruosius ekonomikos, vadybos, finansų ir apskaitos mokslų principus ir supranta jų taikymo ypatumus finansų srities praktinėje veikloje;

14.1.4. Supranta finansų sistemos struktūrą, finansų rinkų tipus ir paskirtį, finansų funkcijas ekonomikoje, viešajame ir privačiame sektoriuje;

14.1.5. Žino aktualių finansų valdymo teorijų principus, kuriais apibrėžiami organizacijų finansų valdymo tikslai, atsižvelgiant į šalies ekonomikos plėtrą, ir moka numatyti galimas šių tikslų įgyvendinimo galimybes, siekdamas plėtoti pažangų verslą;

14.1.6. Žino ir taiko finansinę atskaitomybę reglamentuojančius norminius aktus, apskaitos ir finansinės kontrolės metodus, civilinės ir darbo saugos teisinius pagrindus.

14.2. Gebėjimas atlikti tyrimus:

14.2.1. Geba rinkti ir analizuoti duomenis, reikalingus finansų srities profesinės veiklos ir inovacijų diegimo problemoms spręsti;

14.2.2. Geba naudotis šiuolaikinėmis informacinėmis ir kompiuterinėmis technologijomis, taikyti efektyvius metodus ir modelius, kryptingai kaupti informaciją finansų klausimams nagrinėti;

14.2.3. Geba atlikti empirinius tyrimus, susijusius su vykdomomis pareigomis pagal parengtą užduotį.

14.3. Specialieji gebėjimai:

14.3.1. Žino ir tinkamai taiko organizacijos išorinę finansinę atskaitomybę, jos veiklą ir veiklos apmokestinimą reglamentuojančius teisės aktus bei kitus norminius dokumentus;

14.3.2. Žino buhalterių profesionalų etikos kodekso nuostatų taikymo principus ir jais vadovaujasi, vykdydamas finansininko funkcijas;

14.3.3. Geba naudotis informacinėmis technologijomis, ekonominės ir finansinės informacijos apdorojimo programomis, tinkamai apibendrina ir susistemina finansinės informacijos duomenis ir pateikia vidaus bei išorės vartotojams, tvarko ekonominę ir finansinę organizacijos dokumentaciją;

14.3.4. Geba parengti finansinę atskaitomybę, mokesťines bei statistines ataskaitas ir deklaracijas vidaus ir išorės vartotojams;

14.3.5. Geba analizuoti organizacijos finansinės atskaitomybės rodiklius, vertinti finansinės būklės ir veiklos rezultatus, užtikrinti finansinę kontrolę, teikti siūlymus finansavimo, investavimo ir kitais klausimais;

14.3.6. Geba bendradarbiauti rengdamas organizacijos biudžetą ir verslo planą, pagrįsdamas finansinių išteklių panaudojimo efektyvumą ir vertindamas riziką.

14.4. Socialiniai gebėjimai:

14.4.1. Geba bendrauti su specialistais ir kitais asmenimis sprenddamas profesinės veiklos uždavinius, perteikti veiklos srities žinias ir supratimą vadovaudamasis profesine etika ir pilietiškumu;

14.4.2. Geba atsakingai, kritiškai, nuosekliai reikšti mintis, iškelti problemas ir jas spręsti, bendradarbiaudamas su kolegomis, siekdamas visapusiško pažinimo;

14.4.3. Geba efektyviai ir tolerantiškai bendrauti bei dirbti daugiakultūre ir tarptautinėse grupėse bei organizacijose.

14.5. Asmeniniai gebėjimai:

14.5.1. Geba savarankiškai mokytis savo profesinės veiklos srities dalykų ir suvokia moralinę atsakomybę už savo veiklos ir jos rezultatų poveikį visuomenės, ekonomikos, kultūros raidai, gerovei ir aplinkai;

14.5.2. Geba vykdyti įvairią projektinę, kūrybingumą, saviraiška, novatoriškumu grindžiamą veiklą greitai kintančioje ir tarptautinėje aplinkoje;

14.5.3. Savarankiškai tobulina ir plečia profesinę kompetenciją mokydamasis visą gyvenimą, domisi naujovėmis, tarp jų ir mokslo, pažangia patirtimi.

15. Asmuo, baigęs pirmosios studijų pakopos finansų studijų krypties universitetines studijas turi atitikti šiuos reikalavimus:

15.1. Žinios ir jų taikymas:

15.1.1. Yra įgijęs fundamentinių ir taikomųjų finansų srities žinių, kurias geba taikyti plačiose tarpdalykinėse studijų ar profesinės veiklos srityse;

15.1.2. Žino ir geba taikyti pamatines finansų ir jai artimų sričių žinias bei teorines nuostatas analizuodamas finansines problemas ir priimdamas sprendimus įvairiuose finansų sistemos funkcionavimo lygmenyse;

15.1.3. Žino ir geba taikyti finansų sričiai aktualius matematikos bei statistikos metodus ir informacines technologijas;

15.1.4. Žino organizacijoje vykstančių verslo procesų apskaitymo principus ir metodus, informacijos išorės ir vidaus vartotojams pateikimo formas ir būdus;

15.1.5. Supranta finansų sistemos mechanizmą, žino pagrindinius finansų sistemos komponentus, jų veiklos principus ir geba analizuoti finansų rinkų bei finansų institucijų veiklą, vertinti finansų rinkose vykstančių pokyčių poveikį verslui;

15.1.6. Supranta ekonomikos dėsningumus ir modelius, geba analizuoti ir vertinti globalios ekonomikos procesus ir investicinę aplinką;

15.1.7. Žino pagrindinių valstybės finansų sričių veikimo principus ir geba analizuoti konkrečios valstybės finansų srities (biudžeto, valstybės skolos, mokesčių sistemos, socialinio draudimo ir kitų) situaciją bei atskleisti esmines problemas;

15.1.8. Žino ir supranta organizacijos finansų valdymo funkcijas, objektą, turinį, finansinių paslaugų analizės, vertinimo ir finansinių atsiskaitymų organizavimo principus;

15.1.9. Supranta finansų rizikos esmę ir geba ją įvertinti taikydamas matematinės statistikos metodus, parinkdamas ir vykdydamas organizacijos operatyvinius ir ilgalaikius finansų valdymo sprendimus;

15.1.10. Geba taikyti pagrindines teisės žinias, įstatymus ir taisykles, kurios būtinos vykdant finansinę veiklą.

15.2. Gebėjimai vykdyti tyrimus:

15.2.1. Geba rinkti ir analizuoti duomenis, reikalingus svarbioms mokslinėms profesinės veiklos problemoms spręsti, naudodamasis fundamentinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų pasiekimais ir metodais;

15.2.2. Geba apdoroti, sisteminti ir vertinti ekonominius, finansinius, statistinius duomenis ir informaciją, naudodamasis naujausiais informacijos paieškos šaltiniais ir taikydamas šiuolaikinius jos apdorojimo ir sisteminimo metodus;

15.2.3. Geba nustatyti ir spręsti organizacijų ir verslo valdymo problemas, naudodamasis buhalterinės apskaitos, mokesčių ir verslo informacijos analizės metodų žiniomis, taikydamas sisteminę prieigą ir globalų požiūrį.

15.3. Specialieji gebėjimai:

15.3.1. Geba planuoti, organizuoti, vykdyti ir vertinti veiklas, atsižvelgdamas į finansų ir apskaitos procesus, savarankiškai pasirinkdamas kompleksines technologines, organizacines ir metodines priemones;

15.3.2. Geba spręsti organizacijų ir verslo finansų valdymo problemas, naudodamasis buhalterinės apskaitos, mokesčių ir verslo informacijos analizės metodų žiniomis;

15.3.3. Geba atpažinti ir analizuoti finansines verslo problemas, apibrėžti finansinių tyrimų ribas, įvertindamas platesnį ekonominį, teisinį ir politinį kontekstą;

15.3.4. Turi specialiųjų gebėjimų planuoti, organizuoti, vykdyti ir vertinti veiklas, atsižvelgdamas į profesinę finansų veiklą ir studijas, savarankiškai pasirinkdamas kompleksines technologines, organizacines ir metodines priemones;

15.3.5. Geba analizuoti ir įvertinti pagrindinius finansinius rodiklius, savarankiškai atlikti finansinės ir ekonominės problemos tyrimą, pateikti tyrimo rezultatus, formuluoti išvadas, apibendrinimus, pasiūlymus, laiku organizuoti objektyvios informacijos pateikimą vidaus ir išorės vartotojams;

15.3.6. Žino buhalterijų profesionalų etikos kodekso nuostatų taikymo principus ir juos taiko profesinėje finansininko veikloje;

15.3.7. Geba analizuoti ir prognozuoti įmonės veiklos finansinius rezultatus, pinigų srautus, sudaryti biudžetus ir kontroliuoti jų vykdymą, priimti kaštų apskaitos diegimo sprendimus ir parengti savikainos apskaičiavimo algoritmą;

15.3.8. Geba įvertinti finansų valdymo sprendimus etiniu, socialiniu, teisiniu ir ekonominiu požiūriu, praktinėje veikloje taikyti kritinį mąstymą, analitinius ir loginius įgūdžius;

15.3.9. Geba analizuoti, sisteminti ir kritiškai vertinti mokslinę ir metodinę literatūrą.

15.4. Socialiniai gebėjimai:

15.4.1. Turi socialinių gebėjimų perteikti finansų ir apskaitos srities žinias ir supratimą specialistams bei kitiems besimokantiesiems, prisiimti atsakomybę už savo bei pavaldžių darbuotojų veiklos kokybę ir jos vertinimą vadovaudamasis profesine etika ir pilietiškumu;

15.4.2. Geba efektyviai bendrauti raštu ir žodžiu, vartodamas lietuvišką ir tarptautinę finansų apskaitos terminiją;

15.4.3. Konstruktyviai diskutuoja ir dirba komandoje, tolerantiškai veikia daugiakultūre ir tarptautinėse grupėse bei organizacijose;

15.4.4. Geba greitai organizuoti darbą, efektyviai bendrauja su kolegomis ir klientais.

15.5. Asmeniniai gebėjimai:

15.5.1. Geba savarankiškai mokytis ir planuoti mokymosi procesą pasirinkdamas formalus ir neformalus mokymosi formas, kurios būtinos efektyviai profesinei veiklai ir tęsiant studijas aukštesnėje studijų pakopoje;

15.5.2. Geba dirbti atsakingai, kruopščiai ir savarankiškai, prisiima atsakomybę už savo darbo ir veiklos rezultatus bei jų poveikį visuomenės, ekonomikos, kultūros raidai, gerovei ir aplinkai.

16. Asmuo, baigęs antrosios studijų pakopos finansų krypties studijas turi atitikti šiuos reikalavimus:

16.1. Žinios ir jų taikymas:

16.1.1. Turi fundamentinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų rezultatais grindžiamų finansų ir apskaitos sričių žinių;

16.1.2. Demonstruoja naujausiais fundamentiniais ir taikomaisiais tyrimais pagrįstas ekonomikos, vadybos, apskaitos, audito žinias bei išmanymą apie jų praktinį taikymą kintančioje verslo aplinkoje veikiančiose tradicinėse ir globaliose bei tinklinėse organizacijose;

16.1.3. Žino kiekybinius ir kokybinius tyrimo metodus, jų taikymo galimybes bei apribojimus, geba pagrįsti finansų ir tarpdalykinių tyrimų metodologiją;

16.1.4. Demonstruoja išplėtotą finansų teorijų supratimą ir gebėjimą taikyti fundamentinėmis ir naujausiomis žiniomis grįstus modelius bei principus, atlikdamas finansų sistemų, finansų rinkų funkcionavimo, finansų institucijų ir verslo bei investicijų valdymo problemų mokslinius tyrimus;

16.1.5. Supranta teorijų, modelių ir koncepcijų taikymo įvairiose finansų institucijų ir nefinansinių organizacijų finansų valdymo srityse ir aplinkose ribotumus, geba pagrįsti holistinio mąstymo svarbą ir priimti kompleksinius finansinius sprendimus;

16.1.6. Supranta finansų procesų ir politikų turinį, atsižvelgdamas į valstybės, finansų institucijų ir nefinansinių organizacijų valdymą;

16.1.7. Suvokia strateginius finansų valdymo sprendimus lemiančius procesus bei veiksnius ir formuluoja įmonės veiklos strateginio finansų valdymo sprendimus;

16.1.8. Žino ir geba kintančioje aplinkoje taikyti šiuolaikinius finansų rizikos vertinimo ir valdymo metodus bei instrumentus;

16.1.9. Žino ir supranta finansų rinkų bei finansinių paslaugų sektoriaus operacijas, jų reguliavimo tendencijas ir pokyčius integracijos bei globalizacijos sąlygomis, taiko šias žinias vykdydamas finansų rinkų mokslinius tyrimus;

16.1.10. Žino ir supranta finansų elgsenos teorijas, geba jas taikyti analizuodamas įvairių finansų sistemos dalyvių veiksmus ir jų galimą poveikį finansų rinkoms.

16.2. Gebėjimai vykdyti tyrimus:

16.2.1. Geba analizuoti, sintetinti ir vertinti studijoms, mokslinei, profesinei veiklai ir naujovėms diegti reikalingus tyrimų duomenis, integruoti žinias ir valdyti sudėtingas situacijas, priimdamas sprendimus, kai nėra išsamios ir apibrėžtos informacijos, įvertindamas alternatyvius sprendimo variantus ir galimą poveikį aplinkai;

16.2.2. Sistemiškai ir kritiškai vertina įvairiuose duomenų šaltiniuose pateikiamą finansų sistemos kaitai svarbią informaciją, interpretuoja žinomų finansų valdymo modelių taikymo ypatumus;

16.2.3. Geba integruoti žinias, pagrįsdamas taikomųjų tyrimų metodologiją, konsultuodamas ar atlikdamas finansų ir tarpdalykinių sričių ekspertinį vertinimą;

16.2.4. Geba parengti mokslinę publikaciją, pristatyti mokslinio tyrimo rezultatus mokslinėje konferencijoje ir parengti mokslinės publikacijos recenziją.

16.3. Specialieji gebėjimai:

16.3.1. Geba pritaikyti turimas žinias ir jomis remdamasis rengti naujas metodines, informacines, organizacines ir vadybines priemones, reikalingas moksliniams tyrimams, studijoms, ir profesinei veiklai vykdyti arba naujovėms diegti;

16.3.2. Geba planuoti ir atlikti verslo, organizacijos kompleksinę finansinę analizę ir vertinimą, taikydamas šiuolaikinius analizės metodus ir vadovaudamasis profesinės etikos ir socialinės atsakomybės principais;

16.3.3. Geba formuoti ir vertinti organizacijų valdymo kontrolės sistemą šiuolaikinėse organizacijose, integruodamas naujausias finansų, valdymo apskaitos, intelektualinio kapitalo ir įmonės vertės matavimo bei valdymo koncepcijas;

16.3.4. Geba profesionaliai ir kritiškai interpretuoti finansų sistemos vystymosi teorines ir metodologines prieigas, kūrybiškai integruoti įvairių sričių naujausių mokslinių tyrimų rezultatus nagrinėdamas kompleksines finansų valdymo problemas nacionalinėje ir globalioje aplinkoje;

16.3.5. Geba sistemiškai argumentuoti siūlomų finansų valdymo sprendimų tinkamumą ir būtinumą, atsižvelgdamas į vertės kūrimo ir rizikos valdymą ir pasitelkdamas teorines bei empirines žinias;

16.3.6. Geba atpažinti kompleksines finansų valdymo problemas ir savarankiškai bei inovatyviai jas spręsti, kritiškai vertindamas ilgojo bei trumpojo laikotarpio sprendimų alternatyvas, integruodamas naujausias fundamentiniais ir taikomaisiais tyrimais pagrįstas ekonomikos, vadybos, finansų, apskaitos teorines žinias ir tarpdalykinį holistinį požiūrį;

16.3.7. Analizuoja ir kritiškai vertina procesus, vykstančius visoje finansų sistemoje ir atskiruose jos sektoriuose – finansų rinkose, bankuose, kitose finansinėse institucijose;

16.3.8. Kritiškai vertina finansų teorijų ir koncepcijų pritaikomumo galimybes, sprenddamas problemas kintančioje aplinkoje, pritaiko teorinius modelius, sprenddamas sudėtingas finansų valdymo problemas, kylančias valstybės, finansų sektoriaus ar nefinansinės korporacijos lygmeniu.

16.4. Socialiniai gebėjimai:

16.4.1. Aiškiai, argumentuotai perteikia apibendrintą informaciją specialistams ir kitiems asmenims, ją kritiškai vertina vadovaudamasis buhalterijų profesionalų etikos kodekso nuostatomis;

16.4.2. Imasi atsakomybės už savo ir pavaldžių darbuotojų veiklos kokybę ir jos vertinimą, vadovaudamasis profesine etika ir pilietiškumu;

16.4.3. Geba efektyviai surinkti ir apdoroti duomenis, nustatydamas finansų problemas, dalytis žiniomis, bendrauti ir diskutuoti raštu ir žodžiu, tinkamai vartodamas profesinę terminiją;

16.4.4. Geba dirbti mokslinį tiriamąjį darbą individualiai ir grupėse, vertinti darbo grupės efektyvumą, analizuoti grupės sudarymo, užduočių perdavimo ir valdymo principus, vadovaudamasis profesine etika ir pilietiškumu;

16.4.5. Etiškai ir tolerantiškai bendradarbiauja, suprantamai bendrauja su įvairiomis interesų grupėmis priimdamas ir įgyvendindamas finansų valdymo sprendimus, rengdamas ataskaitas apie įvykdytus darbus, teikdamas konsultacijas.

16.5. Asmeniniai gebėjimai:

16.5.1. Geba išsiugdyti savarankiškos profesinės veiklos ir mokslinio tiriamojo darbo įgūdžius, veikia suvokdamas moralinę atsakomybę už savo veiklos ir jos rezultatų poveikį visuomenės, ekonomikos, kultūros raidai, gerovei ir aplinkai;

16.5.2. Savarankiškai inicijuoja ir vykdo empirinius tyrimus, imasi atsakomybės įgyvendindamas finansų valdymo sprendimus;

16.5.3. Taiko nuolatinio savarankiško mokymosi, refleksijų, adaptavimosi tarpkultūrinėje aplinkoje gebėjimus;

16.5.4. Demonstruoja kritinio, kūrybinio, socialiai atsakingo, etiško mąstymo ir veikimo gebėjimus;

16.5.5. Geba nuolat savarankiškai mokytis, pažinti ir kritiškai vertinti finansų sistemos raidos teorines ir praktines naujoves, atsižvelgdamas į nuolat kintančią nacionalinę rinką ir globalią erdvę.

IV SKYRIUS

DĖSTYMAS, STUDIJAVIMAS IR VERTINIMAS

17. Studijų (dėstymo ir studijavimo) metodai turi būti efektyvūs ir įvairūs. Savarankiško darbo užduotys turi atitikti studijų programos studijų rezultatus ir motyvuoti studentus. Studentų ir dėstytojų darbo laikas bei materialiniai ištekliai (bibliotekos, laboratorijos, įranga ir kiti) turi būti naudojami racionaliai.

18. Studijų procese turi būti siekiama įgyvendinti mokymosi visą gyvenimą principą. Programa, jos turinys ir didaktinė sistema studentus turi motyvuoti studijuojant naudotis įvairiais žinių įgijimo ištekliais ir šaltiniais, o dėstytojus – į studijų procesą integruoti naujoves.

19. Dėstytojai turi žinoti ir suprasti studijų programos didaktinę koncepciją, savo kompetentingumu atitikti studijų programos reikalavimus, gebėti kurti studijų dalyko (modulio) programą, atsižvelgdami į konkrečią studijų programą, kuriai šis dalykas (modulis) priklauso. Rengdami studijų medžiagą dėstytojai turi remtis naujausių mokslinių tyrimų rezultatais, žinoti dėstomojo dalyko (modulio) sąsajas su kitomis studijų ir mokslo kryptimis, gebėti tobulinti dėstymo ir studijavimo turinį, pasirinkti tinkamus, į studentą orientuotus dėstymo ir pasiekimų vertinimo metodus.

20. Studijų procese turi būti taikomi įvairūs dėstymo ir studijų metodai: tradicinės ir interaktyvios paskaitos, praktiniai užsiėmimai, laboratoriniai užsiėmimai, informacijos paieškos ir apibendrinimo užduotys, atvejų studijos, problemų analizės ir jų sprendimo užsiėmimai, individualūs ir grupiniai darbai, ataskaitų pristatymo rinkiniai, konsultacijos ir kita. Skirtingų pakopų studijose gali būti taikomi tie patys metodai, tačiau jų taikymas antrojoje studijų pakopoje turi sietis su gilesniu turinio supratimu, sudėtingesnėmis užduotimis, skatinti studentą savarankiškai, kritiškai ir atsakingai dėstyti savo išvalgas integruojant įvairių sričių kompetencijas.

21. Dėstytojai turi rinktis įvairius vertinimo metodus ir būdus, pavyzdžiui: egzaminą, kompiuterinį testavimą, problemos sprendimo analizę, kontrolinį darbą, pranešimą, seminarą, laboratorinių darbų ataskaitą, praktikos ataskaitą, individualių ir grupinių darbų ataskaitų vertinimą, savęs vertinimą ir kita. Dėstytojai turi žinoti jų taikymo metodinius aspektus ir būti skatinami kurti ir taikyti integruotus vertinimo metodus. Vertinimo metodai turi būti aiškiai susieti su dalyke taikomais dėstymo ir studijavimo metodais.

22. Dėstant ir studijuojant, ypač antrojoje studijų pakopoje, turi būti numatyti tiriamieji darbai ir perkeliamųjų mokėjimų plėtojimas. Studijų programos didaktinė sistema turi ir skatinti, ir sudaryti prielaidas taikyti analitinius, praktinius ir perkeliamuosius gebėjimus.

23. Darbas praktikos vietoje turi būti tinkamai organizuojamas. Dėstytojai ir praktikos vadovai praktikos vietoje turi bendradarbiauti rengdami individualias užduotis studentams. Studentų darbo ataskaitų išklausa ir įvertinimas yra būtinos sudedamosios šio proceso dalys.

24. Pirmosios studijų pakopos studijose turi būti organizuojamos praktikos. Praktikų apimtis turi atitikti reikalavimus, nustatytus teisės aktais:

24.1. Koleginėse studijose turi būti organizuojamos pažintinės, mokomosios, profesinės veiklos ir baigiamosios profesinės veiklos praktikos;

24.2. Mokomosios ir pažintinės praktikos turi būti atliekamos auditorijose ir (arba) praktinio mokymo įmonėse. Mokomosios praktikos metu pagal galimybes turi būti sukuriama reali darbo situacija, praktikos užduotys parengiamos, remiantis konkrečios įmonės, įstaigos ar organizacijos veiklos duomenimis, naudojant teisės aktus, statistikos duomenis ir kompiuterinę

techniką. Kitos praktikos turi būti atliekamos įmonėse, įstaigose ar organizacijose pagal trišales praktinio mokymo sutartis;

24.3. Baigiamoji profesinės veiklos praktika turi būti sudedamoji studijų proceso dalis. Ji turi būti atliekama pagal patvirtintą studento praktinio mokymo sutartį. Baigiamosios profesinės veiklos praktikos tikslas – ugdyti studento gebėjimus susieti teorines žinias su praktinės veiklos problemų sprendimu. Praktikos metu studentai turi rinkti baigiamojo darbo duomenis, įgyti praktinio, organizacinio ir projektinio darbo įgūdžių. Baigiamosios profesinės veiklos praktikos pagrindinė praktinio mokymo forma – nustatytos trukmės darbas studijų programose numatytu laiku įvairiose finansų, verslo ir kitose privataus sektoriaus įmonėse ar viešojo sektoriaus institucijose bei organizacijose;

24.4. Pirmosios studijų pakopos universitetinių studijų praktikos turi būti atliekamos įmonėse, įstaigose, organizacijose pagal trišales sutartis. Praktika turi būti atliekama pagal patvirtintą užduotį studijų programose numatytu laiku. Praktikos tikslas – ugdyti studento gebėjimus susieti teorines žinias su praktinės veiklos problemų sprendimu. Rekomenduotina, kad praktikos metu studentai kauptų baigiamojo darbo duomenis, įgytų praktinio, organizacinio ir projektinio darbo įgūdžių.

25. Visi studijų rezultatuose aprašyti mokėjimai ir gebėjimai turi būti formaliai įvertinami tokiu būdu, kuris užtikrintų, jog studentai turį šių mokėjimų. Studentai turi laiku gauti tinkamą grįžtamąją informaciją apie savo atliktus darbus. Atliktų darbų ir projektų įvertinimas turi būti grindžiamas aiškiais kriterijais ir lydymas konstruktyvių komentarų.

26. Visi studentų įvertinimai turi būti paremti aiškiai suformuluotais ir iš anksto žinomais kriterijais. Studijų programoje turi būti aiškiai apibrėžtos numatytos vertinti darbų apimties bei studentų rezultatų ir pasiekimų vertinimo metodai ir kriterijai.

27. Studentų pasiekimų įvertinimo sistema turi būti aiškiai dokumentuota ir leisti aukštajai mokyklai įsitikinti, kad studijų programą baigiantys studentai yra pasiekę tam tikrą studijų programoje apibrėžtą rezultatų lygmenį. Vertinimo sistema turi būti parengta taip, kad studento pasiektų rezultatų lygmenį suprantamai ir skaidriai būtų galima nurodyti studentui išduodamame diplome ir jo priedėlyje.

V SKYRIUS

STUDIJŲ PROGRAMŲ VYKDYMO REIKALAVIMAI

28. Studijų programa turi atitikti šiame Apraše ir kituose teisės aktuose nustatytus studijų programų reikalavimus, būti aktuali, atitikti mokslo ir studijų krypties lygį. Ji turi būti nuolat tobulinama ir atnaujinama. Programos vykdytojai turi užtikrinti, kad į ją būtų įtraukiamos inovatyvios temos, kad studentai dar studijų metu susipažintų su naujovių turiniu, būtų skatinami išvelgti, numatyti studijų krypties ir profesinės veiklos raidos perspektyvas.

29. Studijų programos tikslas ir studijų rezultatai turi būti aiškūs ir pasiekiami, aiškiai parodyti programos išskirtinumą, specifiką ir aprėptį. Studijų programos sandara turi atskleisti finansų ir apskaitos studijų krypties ypatumus.

30. Studijų programa turi būti sudaryta taip, kad atitiktų įvairių numatomų studentų grupių poreikius, sietinus su studijų trukme ir intensyvumu, tvarkaraščio įvairove, geografiniais ypatumais, galimybe sudaryti individualų studijų planą, kvalifikacijų derinius.

31. Rekomenduojama, kad studijų programoje kviečiami dirbi dėstytojai būtų atrenkami ir vertinami pagal tokius kriterijus: planuojamo dėstyti dalyko srities mokslinių publikacijų ir studijų priemonių skaičių ir lygį, praktinę dėstyto patirtį, domėjimąsi ir aktyvumą, kuriant veiksmingus ir pažangius dėstyto metodus, mokslinės veiklos krypties atitiktį planuojamam dėstyti dalykui, sugebėjimą laisvai bendrauti bent viena užsienio kalba, plačiai vartojama mokslinėje ir praktinėje su studijų dalyku siejamoje veikloje, pripažinimą profesinėje, mokslinėje ir kitokiose bendruomenėse, dalyvavimą profesinio tobulėjimo programose ir stazuotėse, profesinę įžvalgą, asmeninį domėjimąsi studentų studijų reikalais, gebėjimą patarti

studentams dėl jų studijų planų ir profesinės karjeros, kriterijų, kuriais remiantis vertinamos studijų programos, žinojimą ir išmanymą.

32. Studijos baigiamos viešai ginamu baigiamuoju darbu (projektu). Baigiamojo darbo (projekto) vertinimo komisija turi būti sudaroma iš kompetentingų studijų krypties specialistų – mokslininkų, praktikų profesionalų, socialinių dalininkų atstovų. Bent vienas komisijos narys turi būti iš kitos mokslo ir studijų institucijos.

33. Materialinė ir metodinė bazė turi tenkinti šiuos minimalius reikalavimus:

33.1. Naudojamų auditorijų, laboratorijų ir kitų mokymo ir savarankiško darbo patalpų skaičius bei vietų skaičius jose, įranga ir išsidėstymas turi atitikti studijų reikmes, darbų saugos ir higienos reikalavimus;

33.2. Techninių ir administracinių tarnybų darbas turi sudaryti pakankamas sąlygas studentų praktiniams gebėjimams formuoti, programai individualizuoti;

33.3. Mokymo medžiaga ir literatūros šaltiniai turi būti prieinami bibliotekoje ir (ar) elektroninėje aplinkoje. Studentams kontaktinių užsiėmimų metu ir atliekant savarankiško darbo užduotis turi būti suteikiama galimybė naudotis praktiniams įgūdžiams įgyti reikalinga programine įranga.

VI SKYRIUS

PASIEKTŲ STUDIJŲ REZULTATŲ LYGMENŲ APIBŪDINIMAS

34. Skiriami šie pasiektų studijų rezultatų lygmenys: puikus, tipinis ir slenkstinis.

35. Pirmosios studijų pakopos koleginių studijų lygmenys:

35.1. Puikus pasiekimų lygmuo. Finansų studijų krypties supratimas ir su juo susiję praktiniai mokėjimai yra išsamūs, didesni už tą informaciją, kuri yra suteikiama studijų metu. Analizuojant ir svarstant darbo rezultatus, aiškiai pasireiškia originalus mąstymas, puikus atitinkamos veiklos išmanymas. Žinojimas ir praktiniai įgūdžiai greitai pritaikomi prie naujų situacijų, sprendžiant bet kokias nenumatytas ir neaiškias finansines problemas. Įprasti skaičiavimai, aiškinimai, interpretacijos ir analizės atliekamos greitai, sklandžiai ir tiksliai. Naujos žinios įgyjamos greitai ir užtikrintai. Turi puikius bendruosius mokėjimus ir gebėjimą valdyti darbotvarkę. Šio lygmens studijas baigę absolventai gali tęsti akademinę karjerą. Įgijęs profesinės patirties absolventas gali tapti puikiu praktiku;

35.2. Tipinis pasiekimų lygmuo. Finansų studijų krypties supratimas ir praktiniai mokėjimai yra geri, tačiau daugiausia apsiribojama tuo, kas pateikiama studijų metu. Karjeros pradžioje pravers išorės pagalba. Absolventas supranta, kokias žinias ir mokėjimus galima pritaikyti prie naujos veiklos situacijų. Geba greitai taikyti problemų sprendimo metodus. Lengvai įgyja naujų žinių. Įprasti finansų analizės ir finansinių ataskaitų parengimo veiksmai atliekami tiksliai. Turi gerus bendruosius mokėjimus ir gebėjimą valdyti darbotvarkę. Įgijęs profesinės patirties absolventas tampa geru praktiku;

35.3. Slenkstinis pasiekimų lygmuo. Finansų studijų krypties supratimas ir praktiniai mokėjimai yra baziniai. Absolventas suvokia, kokias bendrąsias žinias galima taikyti naujoje situacijoje, tačiau gali trūkti žinių ir pasitikėjimo, kaip jas naudoti. Pajėgia vykdyti įprastą finansininko veiklą, tačiau tam gali prireikti pagalbos ir kontrolės. Įgijęs atitinkamos profesinės patirties, gali tapti geru konkrečios srities praktiku, kur labiau svarbios žinios ir supratimas apie tipines kasdienes operacijas, tačiau nereikia reguliariai taikyti fundamentaliųjų žinių.

36. Pirmosios studijų pakopos universitetinių studijų lygmenys:

36.1. Puikus pasiekimų lygmuo. Finansų studijų krypties supratimas ir su juo susiję praktiniai mokėjimai yra išsamūs, didesni už tą informaciją, kuri yra suteikiama studijų metu. Analizuojant ir svarstant darbo rezultatus, aiškiai pasireiškia originalus mąstymas, puikus literatūros ir atitinkamos veiklos išmanymas. Žinojimas ir praktiniai įgūdžiai greitai pritaikomi prie naujų situacijų, sprendžiant bet kokias nenumatytas ir neaiškias problemas. Įprasti skaičiavimai, aiškinimai, interpretacijos ir analizės atliekamos greitai, sklandžiai ir tiksliai. Problema ir jos sprendimas yra vertinami kritiškai. Naujų žinių įgyjama greitai ir užtikrintai. Turi puikius bendruosius mokėjimus ir gebėjimą valdyti darbotvarkę. Šio lygmens studijas baigę

absolventai gali studijuoti tolesnėse studijų pakopose. Įgijęs profesinės patirties absolventas bus puikus praktikas;

36.2. Tipinis pasiekimų lygmuo. Finansų studijų krypties supratimas ir praktiniai mokėjimai yra geri, tačiau daugiausia apsiribojama tuo, kas pateikiama studijų metu. Karjeros pradžioje pravers išorės pagalba. Absolventas supranta, kokias žinias ir mokėjimus galima pritaikyti prie naujų veiklos situacijų. Geba greitai taikyti problemų sprendimo metodus. Lengvai įgyja naujų žinių. Įprasti skaičiavimai, aiškinimai, interpretacijos ir analizės atliekamos tiksliai. Turi gerus bendruosius mokėjimus ir gebėjimą valdyti darbotvarkę. Įgijęs profesinės patirties absolventas tampa geru praktiku;

36.3. Slenkstinis pasiekimų lygmuo. Finansų studijų krypties supratimas ir praktiniai mokėjimai yra baziniai. Absolventas suvokia, kokias bendrąsias žinias galima taikyti naujoje situacijoje, tačiau gali trūkti žinių ir pasitikėjimo, kaip jas naudoti. Įprasti skaičiavimai, aiškinimai, interpretacijos ir rezultatų analizės gali būti atliekamos, tačiau tam gali prireikti pagalbos ir kontrolės. Šio lygmens absolventas tiks suformuluotų užduočių vykdytojo pozicijoms. Įgijęs atitinkamos profesinės patirties, gali tapti geru konkrečios srities praktiku, kur labai svarbios žinios ir supratimas apie kasdienes veiklas, tačiau nereikia taikyti naujų fundamentaliųjų žinių.

37. Antrosios studijų pakopos studijų lygmenys:

37.1. Puikus pasiekimų lygmuo. Finansų studijų krypties supratimas ir su ja susiję praktiniai mokėjimai yra išsamūs, didesni už tą informaciją, kuri yra suteikiama studijų metu. Analizuojant ir svarstant darbo rezultatus, aiškiai pasireiškia originalus mąstymas, puikus literatūros ir atitinkamos veiklos išmanymas, tyrimų planavimas ir atlikimas. Žinojimas ir praktiniai įgūdžiai greitai pritaikomi prie naujų situacijų, sprendžiant bet kokias nenumatytas ir neaiškias problemas. Gilesnių žinių reikalaujantys skaičiavimai, aiškinimai, interpretacijos ir analizės atliekamos greitai, sklandžiai ir tiksliai. Problema ir jos sprendimas yra vertinami kritiškai. Naujų žinių įgyjama greitai ir užtikrintai. Turi puikius bendruosius mokėjimus ir gebėjimą valdyti darbotvarkę. Šio lygmens studijas baigę absolventai studijas gali tęsti doktorantūroje. Įgijęs profesinės patirties absolventas bus puikus praktikas, galintis parodyti gerą ekspertinį išmanymą;

37.2. Tipinis pasiekimų lygmuo. Finansų studijų krypties supratimas ir praktiniai mokėjimai yra geri, tačiau daugiausia apsiribojama tuo, kas pateikiama studijų metu. Absolventas supranta, kokias žinias ir mokėjimus galima pritaikyti prie naujų veiklos situacijų. Geba greitai taikyti problemų sprendimo metodus. Lengvai įgyja naujų žinių. Įprasti skaičiavimai, aiškinimai, interpretacijos ir analizės atliekamos tiksliai. Turi gerus bendruosius mokėjimus ir gebėjimą valdyti darbotvarkę. Įgijęs profesinės patirties absolventas tampa geru praktiku;

37.3. Slenkstinis pasiekimų lygmuo. Finansų studijų krypties supratimas ir praktiniai mokėjimai yra baziniai. Absolventas suvokia, kokias bendrąsias žinias galima taikyti naujoje situacijoje. Įprasti skaičiavimai, aiškinimai, interpretacijos ir rezultatų analizės gali būti atliekamos, tačiau tam gali prireikti pagalbos ir kontrolės. Įgijęs atitinkamos profesinės patirties gali tapti geru konkrečios srities praktiku.
